

Helse- og miljøtilsyn
Salten

Langtidsplan strategi og økonomi 2018 – 2021

Helse- og miljøtilsyn Salten IKS

Stormyrveien 25, 8008 Bodø   tlf: 40 00 77 77   post@hmts.no   www.hmts.no

Innholdsfortegnelse

1. Mål og strategier.....	2
2. Innledning	3
3. Status pr 2017.....	5
4. Oppgaver 2018 – 2021.....	6
5. Økonomiplan 2018 - 2021	9

1. Mål og strategier

Visjon:

Bedre folkehelse og miljø i Salten

Mål og strategi:

- ❖ Utføre saksbehandling, tilsyn og veiledning innenfor folkehelse og miljørettet helsevern for kommunene
- ❖ Være kompetansesenter og tilby tjenester innenfor aktuelle fagområder, lovpålagte oppgaver, prosjektarbeid, m.m.
- ❖ Samarbeide aktivt med og være pådriver mot kommunene og brukere
- ❖ Økt fokus på kommunikasjon, utvikling og synliggjøring

2. Innledning

Helse- og miljøtilsyn Salten IKS (HMTS) ble etablert som interkommunalt selskap i 2004. Selskapet har 11 eierkommuner; Bodø, Fauske, Saltdal, Gildeskål, Meløy, Beiarn, Værøy, Røst, Sørfold, Steigen og Hamarøy. Selskapet utfører tilsyn, saksbehandling og veiledning på vegne av kommunene innenfor folkehelse og miljørettet helsevern. Arbeidet er en viktig del av kommunens folkehelsearbeid for å fremme befolkningens helse. Miljørettet helsevern omfatter faktorer og forhold som kan ha negativ innvirkning på folks helse. Dette er lovpålagte oppgaver som i hovedsak er hjemlet i folkehelselovens kap 3 og en rekke forskrifter under denne. Det gjennomføres risikobaserte tilsyn etter en fastsatt tilsynsplan, hvor risiko og kapasitet er vurdert. Innenfor internkontroll er det utarbeidet et eget kvalitetsstyringssystem for selskapet. Rutinebeskrivelser ble i 2012 sendt kommunene til deres internkontrollsystem. Ni av elleve kommuner har delegert vedtaksmyndighet til HMTS i enkeltsaker av ikke-prinsipiell karakter. Alle saker sendes til den aktuelle kommuneoverlegen til uttalelse før vedtak fattes.

Skoler, barnehager og tatoverings/hulltakingsvirksomheter har godkjenningsplikt. Basseng/badeanlegg, boblebad, badstuer, forsamlingslokaler, hospitser, asylmottak, campingplasser, m.m har meldeplikt ved oppstart/endringer. Lovverket omfatter i utgangspunktet ikke private boliger og fritidseiendommer, men kan i noen tilfelle omfatte hygieniske forhold i utleieboliger eller i private boliger dersom det påvirker omgivelsene. Når det gjelder vannverk godkjenner Mattilsynet disse, mens HMTS/kommunene gir uttalelse til søknadene.

I tillegg til tilsyn, som ofte er temabasert, har vi mange andre faglige oppgaver. Dette er saksbehandling, veiledning, foredrag, møter med eierkommunene, deltakelse i planprosesser, bidrag i ulike utvalg, klagesaker, etc. Klagesaker kanskje spesielt knyttet til støy, er et økende arbeidsfelt og er ressurskrevende. Det er viktig at det jobbes aktivt for å ivareta støy og eventuelle støyulemper i de ulike planprosesser i hht Plan- og bygningsloven i kommunene.

Figur 2.1 Tilsynsplan miljørettet helsevern i Salten

Forskriftene er hjemlet i Lov om folkehelsearbeid, kap 3

Tilsyn-klasse	Kriterie helserisiko	Tilsyns-frekvens	Fagområde og virksomheter, eller deler av virksomheter *	Lovverk
1	Betydelig	Hvert 2. år	Kjøletårn, luftscrubber, boblebad, befuktn, anlegg, innendørs fontener (legionella) – 6 Sykehjem, sykehus, institusjoner ReHab og lignende (legionella) – 26 Lekedilla - 1	Forskrift om miljørettet helsevern
2	Moderat	Hvert 4. år	Skoler og barnehager (miljørettet helsevern og legionella) – 180 Campingplasser (miljørettet helsevern og legionella) - 40 Skadedyrbekjempere – ca 3 Asylmottak (miljørettet helsevern) 3 Badeanlegg, badstuer (bassengforskrift) – 31 Piercing, tattoo, hulltaking (hygiene) – 5 Solarier (hygiene og stråling) – ca 10	Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler Forskrift om miljørettet helsevern Forskrift om strålevern Forskrift om hygienekrav for frisør,- hudpleie,- tatoverings- og hulltakingsvirksomhet Forskrift om badeanlegg, bassengbad, bastu, mv
3	Lav	Tematilsyn etter behov/klage	Hoteller, bilvaskehall, m.m. (legionella) – ca 70 Hudpleie, frisør, etc (miljørettet helsevern) - ca 60 Hoteller, overnattingssteder, fiskecamper, restaurant, forsamlingslokaler, idrettshaller, hospitser, fengsel, etc (hygiene og røyking) Bygg/anlegg, restauranter, annen virksomhet (miljørettet helsevern, støy) – ca 350 Badestrender (vannprøve) – ca 10 steder	Forskrift om miljørettet helsevern Forskrift om hygienekrav for frisør,- hudpleie,- tatoverings- og hulltakingsvirksomhet

*Antall virksomheter 2017

Eierandel og tilskudd beregnes ut fra årlige befolkningstall. Selskapet har i årenes løp hatt 2 større prosjekter med egne prosjektledere; «renere Salten» 2006-2010 og «Psykososialt miljø for barn og unge» 2013-2016. Prosjektet med psykososialt miljø knyttet til folkehelseloven og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler er fra 2017 en av HMTS sine faste lovpålagte basisoppgaver.

3. Status pr 2017

Resultater og oppsummering av arbeidet med miljørettet helsevern er presentert i selskapets årsberetning for 2016. Tilsyn og andre oppgaver er gjennomført i hht tidligere planer, bla tilsynsplan. Denne revideres årlig i samråd med kommunen.

Det ble totalt gjennomført 87 tilsyn i ulike virksomheter. 51 av disse var på skoler og barnehager. De øvrige 36 fordelte seg på bassengbad, sykehjem og campingplasser samt oppfølging av 8 andre saker. I tillegg kommer saksbehandling og oppfølging av tidligere tilsyn. Det er også gjennomført saksbehandling og oppfølging av folkehelsehensyn i 55 plansaker/høringer, 28 av disse i Bodø. Ikke alle kommunene varsler om eller sender planer rutinemessig til oss.

I tillegg er utført:

- Undersøkelse av legionella i utvalgte sykehjem.
- Hygieneprojektet Ren Hånd, 2016/2017. Et pågående prosjekt rettet mot barnehagene med tema smittevern og betydningen av håndvask.
- Faglige artikler i Avisa Nordland (månedlig).
- Deltakelse i arbeid med helsetilstand og folkehelseplan i Bodø kommune.
- Folkehelsealliansen i Nordland; deltakelse i arbeidsutvalg og arbeidsgruppe for barnehager
- Psykososialt miljø i skoler og barnehager; Besøk og oppfølging i skoler og barnehager. I 2017-2018: Prosjektledelse i Bodø kommune; lærende nettverk skoler og barnehager.

Tilsyn på skoler og barnehager gjennomføres ved søknad om driftsgodkjenning. I tillegg gjennomføres tilsyn knyttet opp mot tema, prosjekt eller ved behov/klage. I 2015-16 ble det gjennomført tematilsyn innenfor støy/etterklangsmålinger. I 2016-17 deltok vi i et landsomfattende tilsynsprosjekt med fokus på inneklime og bygg. Pr september 2017 er 146 av 180 skoler og barnehager godkjent (81%). Skoler og barnehager som er purret i flere år uten at manglene er utbedret slik at lokalene er tilfredsstillende helsemessig fikk i 2016 varsel om tvangsmulkt (8 skoler og 5 barnehager). I tillegg blir radonkrav fra 2014 (strålevernloven og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skole) fulgt opp. De fleste barnehager og skoler gjennomførte målinger i 2012-2013.

4. Oppgaver 2018 – 2021

4.1 Strategier, veien videre

HMTS er veletablert og har tillitt hos eierkommunene. Selskapet bidrar til at eierkommunene har god og trygg kvalitet på disse tjenestene. Dette gir grunnlag for videre utvikling av selskap og tjenester. I 2012 utarbeidet Nordlandsforskning en rapport «*Interkommunalt tilsyn? En utredning om etterlevelse og regionalisering av kommunale tilsynsoppgaver i Salten*» på oppdrag fra HMTS. Nå er kommunestrukturen i det meste klar, og for HMTS sin del vil det medføre at deler av Tysfjord kommer inn gjennom sammenslåing med Hamarøy. I tillegg vurderer Rødøy kommune sterkere tilknytning til Salten. Det ble gjort en del vurderinger i rapporten som er verd å se mer på. Dette gir grunnlag for å jobbe videre med strategi og utviklingsmuligheter, både internt og eksternt. Videre strategi for selskapet bør bygge på dialogmøter og eiermøter.

Aktuelle tema:

- HMTS som tilsynsmyndighet: kompetanse, utøvelse, læring, kvalitet:
  - Oppfølging og effektivisering av dagens basisoppgaver; tilby å overta en del oppfølgingsmålinger etter tilsyn og pålegg (direkte besparelse for kommunene)
  - Veiledning; relevante kurs for fagpersonell i kommunene – lydmiljø, legionella, universell utforming, radon, renhold ventilasjon, mm
  - Utføre andre lovpålagte tilsyns- og prosjektoppgaver
  - Utarbeidelse av kommunale/interkommunale planer
  - Prosjektledelse
  - Engasjement innenfor vannressursloven
- Bidra til bedre organisatoriske løsninger for andre eksisterende interkommunale samarbeidsløsninger.
- Interkommunal samfunnsmedisiner.
- Salg av tjenester utover basisoppgavene; Tilsvarende basisoppgavene for eierkommunene til andre kommuner, miljøfyrtårnsertifisering, m. m.
- Nettverksbygging og kompetanseutvikling, bidra nasjonalt.
- Styrke kontakten mot FoU.

4.2 Faglige oppgaver:

Helsefremmende barnehager og skoler:

- Løpende driftsgodkjenninger: Oppfølging av søknader og tidligere pålegg
- Hygiene skolebygg - fukt: Tilsyn på utvalgte skoler med fokus på bygg og ev lekkasjer og vanngjennomtrengning.
- Tematilsyn: Systemrevisjon kommunale bygg - kommunevis
- Tematilsyn; Akustikk og etterklang på skoler
- Tematilsyn: Elevtoaletter på skolene 10 år etter
- Radon: Nye målinger av alle virksomheter 10 år etter (i tråd med anbefalte måleprosedyrer). Spesiell oppfølging av virksomheter som enda ikke har akseptabelt radonnivå.
- Psykososialt miljø for barn og unge; – besøk på videregående skoler, tilsyn og oppfølging alle skoler og barnehager
- Bodø
  - Inneklimaforum i Bodø.
  - 2018: Prosjektledelse for Bodø kommune; lærende nettverk barnehage og skolemiljø
  - Fra 2019: Forum for psykososialt miljø for barn og elever i skole og barnehage - Bodø

Sykehjem og rehab-institusjoner:

Tilsyn/oppfølging i forhold til hygiene og internkontroll spesielt i forhold til rutiner for å hindre legionellaoppblomstring. Hvert 2. år. En oppprioritert oppgave.

Kjøletårn/luftscrubbere: Pr nå har vi en slik virksomhet. Den følges opp med tilsyn hvert 2. år.

Campingplasser, badeanlegg, solarier, tatoveringsvirksomheter og asylmottak: Tilsyn minimum hvert 4. år, ev. ved klage i forhold til internkontroll, hygiene, og ev stråling.

Skadedyrbekjempere: Gjennomgang i forhold til rutiner ved oppdrag i barnehage og skole.

Klagesaker: Løpende oppfølging av klagesaker. Erfaringsmessig er mange av disse knyttet mot lyd/støy.

Drikkevann:

- Årlig gjennomgang av status vannverk med Mattilsynet.
- Nærmere kontakt/oppfølging med teknisk etat / vannverkseier i kommunene.

Offentlige toaletter på rasteplasser langs statlige og fylkeskommunale veier:

Tilsyn og oppfølging av hygiene på toaletter, riks – og fylkesveier. Følges opp mot veieier (Vegvesen og Nordland fylkeskommune).

Planer:

- Interaktiv smittevernplan: Denne ble revidert i 2017 og vil holdes løpende oppdatert. Den er tilgjengelig for alle kommuner på HMTS sin hjemmeside. Målet med denne er å forenkle arbeidet med revidering av kommunale smittevernplaner og gi de et helhetlig og gjenkjennbart innhold.
- Kommunale planer som varsles/sendes på høring: Gjennomgang og uttalelser.
- Mulig beredskapsplan for miljørettet helsevern (kap 3. i Folkehelseloven): Bistå kommunene, ev utarbeide en plan i den grad det er ønskelig fra kommunene.
- Folkehelseplaner: I henhold til forskrift om oversikt over folkehelsen skal kommunene ha oversikt over helsetilstanden til befolkningen. HMTS bidrar i arbeidet i de kommuner som etterspør bistand.
- Bidrag i kommunenes årsrapporter slik at HMTS sine tjenester for kommunene kommer til syne der.

Folkehelse og miljørettet helsevern: I det moderne folkehelsearbeid og folkehelseloven inngår også miljørettet helsevern som en av flere viktige elementer. Vi vil fortsette samarbeid med de kommunale folkehelsekordinatorene.

Folkehelsealliansen i Nordland: Aktiv deltakelse i alliansen og i arbeidsgruppe knyttet til helsefremmende barnehager.

Kommuneoverleger:

- Sekretariat for kommuneoverlegeforum i Salten, 4 møter pr år.
- Løpende samarbeid med kommuneoverlegene i kommunene. Alle vedtak kvalitetssikres av kommuneoverlegene.

Kommunikasjon og synliggjøring:

- Formidle samfunnsaktuelle tema og nyheter og vårt arbeid i en god hjemmeside.
- Årlig gjennomgang av kommunenes hjemmesider med innspill for å sikre at informasjon om miljørettet helsevern er best mulig der også.
- Samarbeidsmøter /dialogmøter/eiermøter med eierkommunene.
- Gode saksbehandlingsrutiner med ulike kommunale etater.

- Synliggjøre HMTS gjennom deltakelse i styrer og eksterne samarbeidsorgan.
- Aktiv og informativ hjemmeside og facebookside.

Oppdragsfinansierte tjenester:

Presentere vårt arbeid og vurdere muligheten for å selge tjenester til andre kommuner enn våre eiere, oppdragsbasert eller eventuelt prosjektbasert.

Løpende eksterne oppgaver som videreføres:

- Hygienesertifikat for skip: Utføres i Sørfold og Bodø etter behov. Dette er en fast gebyrfinansierte tjeneste hvor staten fastsetter gebyret.
- Luktpanel Vikan: HMTS drifter luktpanelet knyttet til driften til Iris Salten på Vikan.

5. Økonomiplan 2018 - 2021

Økonomiplanens driftsbudsjett 2018 – 2021 er vist i tabell 4.1. Den er revidert ut fra økonomiplan 2017 – 2020, revidert budsjett 2017, regnskap 2016 og representantskapets vedtatte budsjettgrunnlag. Det er lagt til grunn 2017-kroner og innbyggertall pr. 01.01.17. Ev. endringer i arbeidsgiveravgift eller KLP er ikke tatt med. Utarbeidelse av budsjettet følger også budsjettrutiner vedtatt av styret i 2017.

Pr 01.09.17 består HMTS av 4 faste stillinger. I tråd med vedtak i representantskapet vedrørende innarbeiding av tilskudd til 4 faste stillinger, er det lagt opp til at merutgiftene innarbeides over tid gjennom bruk av egne midler og negativt driftsbudsjett noen år, slik at underskuddet reduseres i løpet av økonomiplanperioden. HMTS har hatt underskuddsbudsjett siden 2013 og brukt av egne midler for å dekke opp dette.

Fra 2017 ble kommunenes ekstra tilskudd (i tillegg til direkte tilskudd pr innbygger) til overskuddsarealer fjernet i forbindelse med inngåing av ny leiekontrakt og flytting av kontor. Dette førte til et totalt mindre tilskudd fra hver kommune enn tidligere.

I tråd med eierskapsmeldingen til kommunene er driftsbudsjettet vurdert grundig. Det er utarbeidet administrative budsjettrutiner for selskapet. Selskapet har i alle år vært drevet svært nøkternt. Økonomien er liten og oversiktlig med 4 ansatte som opererer i Salten, Værøy og Røst.

I 2010 solgte HMTS aksjeposten sin i Labora AS til IRIS Salten IKS. Disse midlene kan ikke brukes til drift, men etter søknad til Kommunal- og Regionaldepartementet er det gitt dispensasjon fra IKS-lovens § 21 for bruk av disse midlene til finansiering av tidsavgrensede prosjekter. Dette har bla dekket selskapets egenandel i prosjekt psykososialt miljø for barn og unge i perioden 2013-2016.

Tabell 4.1 Økonomi- driftsbudsjett for HMTS 2018 – 2021

	Regnskap 2016	Tot budsj 2017	Tot budsj 2018	Tot budsj 2019	Tot budsj 2020	Tot budsj 2021
Driftsinntekter						
Km-godtgj - arb.timer avgiftsfri	8 741	10 000	7 000	7 000	7 000	7 000
Hygienesertifikat	2 600	5 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Prosjekt luktpanel	22 204	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Prosj 3: Psykosos	500 000	0	0	0	0	0
Sum prosjektinntekter	533 545	35 000	31 000	31 000	31 000	31 000
Fra eierkommunene, basis*	3 115 468	3 443 412	3 607 384	3 771 356	3 935 328	4 099 300
Leieinntekt	976 690	0	0	0	0	0
Inndekn. husleie Labora fra eierkomm	315 945	0	0	0	0	0
Sum andre inntekter	4 408 103	3 443 412	3 607 384	3 771 356	3 935 328	4 099 300
SUM DRIFTSINTEKTER	4 961 648	3 478 412	3 638 384	3 802 356	3 966 328	4 130 300
Driftskostnader						
Sum personalkostnader	3 119 415	3 110 753	3 329 255	3 424 063	3 521 715	3 622 296
Sum avskrivninger	29 053	66 800	30 000	30 000	30 000	15 000
Sum andre driftskostnader	1 843 848	668 500	631 500	647 500	653 500	653 500
SUM DRIFTSKOSTNADER	4 992 316	3 846 053	3 990 755	4 101 563	4 205 215	4 290 796
DRIFTSRESULTAT**	-30 669	-367 641	-352 371	-299 207	-238 887	-160 496
Finansposter	26 297	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
ÅRSRESULTAT**	-4 372	-327 641	-312 371	-259 207	-198 887	-120 496

*: 42 kr pr innbygger i 2017, 44 i 2018, 46 i 2019, 48 i 2020, 50 i 2021 beregnet ut fra innbyggertall pr 01.01.17

** : Underskudd dekkes av selskapets egenkapital